

IME I PREZIME:

RAZRED:

NADNEVAK PISANJA:

Hrvatski jezik i komunikacija

POČETNA PROVJERA

➤ Pažljivo pročitaj tekst pa riješi zadatke.

Malala Yousafzai (Mingora, 1997.) mlada je pakistanska aktivistica za ženska prava. Sa samo dvanaest godina počela je pod pseudonimom pisati blog za engleski BBC o svome životu pod vlašću muslimanskih ekstremista (talibana). Usprkos atentatu i teškim ozljedama ona se i danas bori za jednakopravnost djevojčica. Godine 2014. dobila je Nobelovu nagradu za mir i danas je najmlađa dobitnica te prestižne nagrade.

Na dan moga rođenja ljudi iz našega sela suosjećali su s mojom majkom i nitko nije čestitao momu ocu. Rodila sam se u zoru kad je nestala i posljednja zvijezda na nebu. Mi, pripadnici naroda Paštun, to smatramo povoljnim znakom. Bila sam djevojčica u zemlji gdje se rođenje sina slavi pucnjevima iz puške, dok se kćeri skrivaju iza zavjese, a jedina im je životna svrha da kuhaju i rađaju djecu.

Za nas Paštune veliko je razočaranje kad se rodi kći. Rođak moga oca posjetio nas je nakon nekoliko dana, čak je dao i pozamašan novčani dar. Donio je veliko porodično stablo našega klana Dalokhel Yousafzai koje je sezalo sve do moga šukundjeda. Stablo je prikazivalo samo muške članove naše porodice.

Moj otac Ziauddin drukčiji je od većine paštunskih muškaraca. Uzeo je stablo i od svoga imena povukao crtu nalik lizalici. Na kraju linije napisao je ime Malala. Njegov rođak od šoka se počeo smijati. Moga oca nije bilo briga. On kaže da me pogledao u oči kad sam se rodila i zaljubio se. Govorio je ljudima: „Znam da je ovo dijete po nečemu drukčije.”

(Malala Yousafzai, *Ja sam Malala*)

abc

pakistanska – pridjev od imena Pakistan, države u južnoj Aziji; **aktivist** – osoba koja javno promiče neke ideje; **pseudonim** – izmišljeno ime koje prikriva osobu koja se ne želi služiti pravim imenom; **atentat** – ubojstvo koje osobe iz javnoga života; **pozamašan** – ovelik, povećati; **klan** – rodovska zajednica

1. Odgovori na pitanja o tekstu i riješi zadatke.

a) Prepiši dio rečenice iz kojega doznaješ kakav je položaj pakistanskih žena.

/1

b) Koje je temeljno ljudsko pravo uskraćeno Malali već pri rođenju? Podcrtaj točan odgovor.

pravo na život

pravo na školovanje

pravo na jednakost

/1

c) Čime je Malalin otac pokazao da se razlikuje od ostalih paštunskih muškaraca? Podcrtaj točan odgovor.

- Primio je rođaka koji je došao čestitati na rođenju kćeri.
- Na porodično stablo dopisao je ime svoje kćeri.
- Predosjećao je da će Malala biti posebna.

/1

d) Dopuni rečenicu nazivom vrste djela. Na temelju odlomka možeš zaključiti da je ovo djelo Malalina _____.

/1

2. Dopuni rečenice zadanom vrstom predikata u skladu s podacima iz pročitanoa odlomka.

glagolski predikat: Djevojčica Malala _____ u Pakistanu.

imenski predikat: Djevojčica Malala _____ u Pakistanu.

/2

3. Preoblikuj rečenicu s glagolskim predikatom u rečenicu s imenskim predikatom.

Mnogi se bore za pravdu.

/1

4. Napiši na crtu pokraj rečenice njezinu vrstu s obzirom na izricanje subjekta.

Djevojčice i žene u tome kraju nemaju ista prava kao dječaci i muškarci. _____

Na dan rođenja svi su suosjećali s majkom. _____

Ne raduju se jednako djevojčicama i dječacima. _____

a) rečenica s izrečenim subjektom

b) rečenica s neizrečenim subjektom

c) rečenica s više subjekata

/ 3

5. Razvrstaj podcrtane riječi prema službi u rečenici.

Rođak Malalina oca posjetio ih je nakon nekoliko dana. Dao je pozamašan novčani dar. Donio je porodično stablo djevojčice Malale. Stablo je sezalo do šukundjeda.

izravni objekt: _____ neizravni objekt: _____

pridjevni atribut: _____ imenički atribut: _____

apozicija: _____

/ 5

6. Razvrstaj priložne oznake na odgovarajuće mjesto u tablici.

Zato je obitelj često strahovala kad je izlazila na ulicu nepokrivena lica.

PO mjesta	PO vremena	PO načina	PO uzroka

/ 4

7. Zadatak ima dva dijela.

a) Oblikuj rečenicu prema zadanome redosljedu rečeničnih dijelova. Ne zaboravi napisati zareze gdje je potrebno.

subjekt + apozicijski skup + predikat + pridjevni atribut + objekt

Pakistanka, Nobelovu, Malala, dobila je, mlada, nagradu

/ 2

b) Obrazloži pisanje zareza u rečenici koju si oblikovao/oblikovala.

/ 1

8. Napiši na crtu odgovarajuće pitanje za podcrtanu priložnu oznaku.

Nakon ranjavanja prebačena je u englesku bolnicu.

Malala je rođena u prekrasnoj pakistanskoj dolini Swat.

Dok prolaze gradom, žene moraju imati pokrivena lica.

/ 3

9. Prepiši iz rečenice tražene rečenične dijelove.

Zbog ljubavi prema znanju neustrašiva djevojka Malala hrabro se suprotstavila bezumlju.

predikat: _____

PO uzroka: _____

subjekt: _____

pridjevni atribut: _____

objekt: _____

imenički atribut: _____

PO načina: _____

apozicija: _____

/ 8

10. Napiši rečenice tako da priložne oznake budu gramatički točne.

a) Kad je došao kod njih, donio je dar.

b) Sjeo je nasuprot oca.

c) Nastojala je kroz borbu pomoći svima.

/ 3

11. Preoblikuj zadanu rečenicu pisanu stilski obilježenim redom riječi u rečenicu sa stilski neobilježenim redom.

Iskreno je o položaju žena progovorila Malala, mlada djevojka.

/ 1

12. Napiši rečenicu tako da riječi rastaviš na slogove. Između slogova napiši spojnicu.

Spoznala je tajne svijeta.

/ 3

13. Prepiši iz rečenice dvije riječi u kojima je glas r samoglasnik (slogotvorni r).

Malala je prva govorila o nepravdi usprkos prijetnjama.

/ 2

14. Napiši slovo navedeno ispred vrste naglaska pokraj rečenice s naglašenom riječi.

Njezin je **život** bio u opasnosti.

a) dugosilazni

Ženska **práva** bila su ugrožena.

b) kratkosilazni

Zatvorili su **škôle** za djevojčice.

c) dugouzlazni

Dugo se nije vratila **kūći** nakon ranjavanja.

d) kratkouzlazni

/ 4

15. Zaokruži slovo ispred rečenice u kojoj je nenaglasnica u pravilnome položaju.

a) Malala Yousafzai (Mingora, 12. srpnja 1997.) je pakistanska učenica i aktivistica.

b) Njezinu su autobiografiju pročitali diljem svijeta.

c) Mnogo ljudi je potpisalo peticiju da se nominira za Nobelovu nagradu.

d) Zahvaljujući Malali, pakistanske vlasti su otvorile školu za siromašnu djecu.

/ 1

16. Usporedi istaknute riječi u rečenicama. U jednoj se riječi u svakoj rečenici provodi glasovna promjena. Imenuj je.

a) Još kao **djevojčica** razmišljala je poput odrasle **djevojke**.

b) U **mladim** danima često se svađala s **mlađom** braćom.

c) Proživjela je zločin **kakav** nije očekivala i nepravdu **kakvu** nije zaslužila.

d) Premda je **majka** više pažnje posvetila braći, divila se **majci**.

/ 4

17. Dopuni rečenice zadanom preoblikom riječi iz zagrada. Pazi na provođenje glasovnih promjena.

Nije se lako dokazati (*hrabrost*, instrumental) _____.

Život nam svakoga dana (*okretati*, prezent) _____ novu stranicu.

Mnoga afganistanska (*djeca*, umanjena) _____ i danas teško žive.

/ 3

18. Podcrtaj pravilan oblik istaknutoga izraza.

a) Malala, hvala Vam što ste **bila iskrena** / **bili iskreni**.

b) Prepričat ću njezin život **teti Anki** / **teti Anci**.

c) Rođena je u **državi Pakistanu** / **državi Pakistan**.

d) O svojoj je knjizi održala govor u **Ameriki** / **Americi**.

/ 4

19. Napiši slovo navedeno ispred njegova opisa pokraj naslova jezikoslovnoga priručnika.

Temelji ilirskoga jezika u dvije knjige _____

Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika _____

Kratka osnova horvatsko-slavenskoga pravopisanja _____

Rječnik pet najodličnijih europskih jezika _____

a) zahtjev za ravnopravnošću nacionalnih jezika u SFRJ

b) prva hrvatska gramatika

c) prvi hrvatski rječnik

d) početak slovopisne reforme

/ 4

20. Zaokruži izraz ili ime tako da tvrdnje o uvođenju hrvatskoga književnog jezika budu točne.

Hrvati svoj književni jezik na **štokavskoj osnovici** / **kajkavskoj osnovici** dobivaju u

19. st. / **20. st.** u vrijeme hrvatskoga narodnog preporoda pod vodstvom

Ivana Kukuljevića Sakcinskog / **Ljudevita Gaja**. Hrvatski sabor **1843. godine** / **1847. godine**

proglašava hrvatski jezik službenim.

/ 4

BROJ BODOVA:

/ 66

OCJENA:

